

De Vaneker bakoven met hulp van ROC-leerlingen herrezen in het Ledeboerpark

Arie de Haan

Veel boerderijen hadden vroeger een eigen bakoven. Het kwam ook voor, dat omliggende boeren gezamenlijk gebruik maakten van één zo'n oven. Bij de boerderij van de familie Bernard Vaneker aan de Aamsveenweg, in het buitengebied van Enschede, stond ook zo'n bouwwerkje. Na het overlijden van de bewoners raakte de boerderij buiten gebruik, kwam in verval en werd zelfs nog even bewoond door studenten en kunstenaars. Het lot van verval leek ook het bakoventje beschoren te zijn.

Gietijzeren deurtje zomaar verdwenen

Voordat de bakoven echter geheel verloren dreigde te gaan, kwamen enkele leden van de Historische Sociëteit op het idee om hem steen voor steen te slopen en te herbouwen in het Ledeboerpark, bij de boerderij Lammerinkswönner. Beheerder Buursink van het Ledeboerpark vond dit een goed plan. Er werd een tekening gemaakt, zodat de oven later in de juiste verhoudingen herbouwd kon worden.

De sloop duurde een paar dagen, waarbij we ondersteuning kregen van personeel van het Ledeboerpark. Ondertussen bleek dat iemand zich reeds ongevraagd ontfermd had over het 40 kilo wegende gietijzeren ovendeurtje met omranding. Wat nu? Zonder deurtje geen oven. Een oproep in de krant bracht uitkomst. Iemand in Weerselo bezat nog zo'n deurtje en het kon gratis afgehaald worden. De afmetingen van ongeveer 80 x 40 centimeter kwamen

overeen met het oude deurtje. Een leuke bijkomstigheid: het was ooit vervaardigd door de NV Sanders, een Enschedese ijzergieterij. Vervolgens konden de werkzaamheden worden hervat.

Grenspalen

Het was ons bekend, dat als fundering onder de oven twee grenspalen lagen van Bentheimer zandsteen. Deze zullen voor de bouw wel ontvreemd zijn van de nabij gelegen grens en hebben zeker meer dan honderd jaar als fundering gediend. We konden nu ook de inscripties bekijken die in de palen waren gehakt. Ze waren gedateerd 1792. Aan de ene kant van de palen stond de letter M van het bisdom Münster gebeiteld, aan de andere zijde de O van Overijssel en dan de volgnummers, resp. 43 en 44. De beide grenspalen zijn in juni 2007 teruggeplaatst nabij de originele plaats aan de Aamsveenweg. Elders in deze Sliepsteen kunt u daar meer over lezen. De herbouw van de oven werd ter hand genomen door leerlingen van de afdeling bouwkunde van het ROC te Almelo onder leiding van docent

Heupink. Voor de kap werd nieuw hout gebruikt, dat de leerlingen op school pasklaar hadden gemaakt. Verder werden de oude materialen gebruikt. Ook de dakpannen kwamen van het erve Vaneker.

De laatste steen

Steenhouwer en SHSEL-lid Jan Zwiggelaar maakte tegelijkertijd een gevelsteentje met als tekst:

Bakoven Vaneker

Deze 'laatste' steen werd woensdag 15 december 2005, bij de officiële ingebruikneming, door een kleindochter van Bernard Vaneker in het bijzijn van diverse familieleden ingemetseld.

Sindsdien kan de bakoven weer gebruikt worden wat een duidelijke aanwinst betekent voor de Lammerinkswönner in het Ledeboerpark. En de oude grenspalen staan weer bij de grens, op de plaats waar eens boerderij Vaneker te vinden was. Het geheel mag een aardige dubbelactie voor het behoud van ons culturele erfgoed worden genoemd.

Alle foto's zijn van de auteur.

